

Rzadkie i interesujące gatunki roślin naczyniowych okolic Poręby koło Zawiercia (Wyżyna Śląska)

BEATA BABCZYŃSKA-SENDEK, AGNIESZKA ROK i MAGDALENA SOCHACKA

BABCZYŃSKA-SENDEK, B., ROK, A. AND SOCHACKA, M. 2003. Rare and interesting vascular plant species in the vicinity of Poręba near Zawiercie. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 10: 19–25. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: The paper presents a systematic list of 90 rare, protected and interesting vascular plant species recorded in the area of Poręba near Zawiercie (north-eastern part of the Silesian Upland, southern Poland).

KEY WORDS: rare vascular plants, flora, Poręba near Zawiercie, Silesian Upland

B. Babczyńska-Sendek, A. Rok i M. Sochacka, Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Śląski, ul. Jagiellońska 28, PL-40-032 Katowice, Polska

WSTĘP

Okolice Poręby koło Zawiercia to obszar usytuowany na styku dwóch jednostek geomorfologicznych Wyżyny Śląskiej (zgodnie z ujęciem GILEWSKIEJ 1972): Garbu Woźnickiego – stanowiącego południowo-wschodnią część Progu Górnotriasowego – oraz Kotliny Mitręgi. Granicę pomiędzy nimi stanowi dolina Czarnej Przemszy przecinająca omawiany teren mniej więcej w płaszczyźnie równoleżnikowej.

Badania florystyczne prowadzone w okolicach Poręby koło Zawiercia w latach 1997–1999 wykazały, że flora tego terenu jest bogata i zróżnicowana, a w jej skład wchodzi szereg chronionych, rzadkich i interesujących gatunków roślin. Różnorodna jest tu także naturalna i półnaturalna roślinność. W części południowej znajduje się duży kompleks leśny – Las Porębski, na terenie którego największą powierzchnię zajmują fitocenozy łąk (w części centralnej) oraz borów sosnowych świeżych i wilgotnych (w części zachodniej i południowej). W obrębie Lasu Porębskiego spotyka się też różnej wielkości łąki łąkowe i fragmenty torfowisk. Od strony zachodniej przylega do niego rozległy kompleks łąk, głównie wilgotnych, ciągnący się aż do Siewierza. Na północ od doliny Czarnej Przemszy dominują półnaturalne i synantropijne zbiorowiska nieleśne. Są to łąki, fragmenty muraw oraz rozległe agrocenozy, wśród których znaczną powierzchnię zajmują obecnie ugory.

Na kształt i różnorodność aktualnej szaty roślinnej omawianego terenu wywarły wpływ zarówno czynniki naturalne, jak i antropogeniczne. Do najważniejszych czynników naturalnych należą: zróżnicowana budowa geologiczna, występowanie w wielu miejscach w podłożu węgla wapnia, dość urozmaicona rzeźba terenu, obecność licznych cieków powierzchniowych, a także wielu miejsc podmokłych. Głównymi czynnikami antropogenicznymi są: eksploatacja rud żelaza w ubiegłych wiekach, po której na terenie Lasu Porębskiego pozostały liczne doły (tzw. warpie), obecnie często wypełnione wodą, a także – odlesienie znacznej części terenu i rozwój osadnictwa wzdłuż Czarnej Przemszy począwszy od XIV w.

Pomimo bogactwa swojej flory okolice Poręby nie doczekały się dotychczas opracowania florystycznego. Najwięcej rzadkich gatunków z tego terenu podał KAZNOWSKI (1928). Notowania te pochodzą jednak głównie z niewielkiego lasu Cerefisko, znajdującego się kiedyś na zachód od Zawiercia, a obecnie od dawna już nie istniejącego. Pojedyncze doniesienia o rzadkich gatunkach z tego terenu znaleźć można w pracach: CELIŃSKIEGO i in. (1974–1975), JĘDRZEJKI (1990), BERNACKIEGO i in. (1991), BERNACKIEGO i NOWAK (1994) oraz ROSTAŃSKIEGO i in. (1994). Opracowanie flory wschodniej części Garbu Tarnogórskiego (NOWAK 1999), dotyczy jedynie fragmentów południowej i zachodniej części omawianego terenu.

Poniżej przedstawiono w porządku systematycznym wykaz 90 rzadkich i interesujących gatunków roślin naczyniowych z okolic Poręby. Nie uwzględniono w nim kilku gatunków chronionych bardzo częstych na tym terenie oraz tych rzadszych roślin, które były tu często notowane przez NOWAK (1999). Układ systematyczny oparto na „Roślinach Polskich” (SZAFER i in. 1986), a nomenklaturę botaniczną przyjęto za MIRKIEM i in. (1995). Badany obszar w całości znajduje się w dużym kwadracie DF w siatce ATPOL, a w jego obrębie obejmuje 4 małe kwadraty: 14, 15, 24, 25 (Ryc. 1).

Materiał zielnikowy znajduje się w Katedrze Geobotaniki i Ochrony Przyrody Uniwersytetu Śląskiego.

WYKAZ GATUNKÓW

W tekście zastosowano następujące skróty: m. – miejscowość, dz. – dzielnica miasta Poręba, w. – wzgórze, l. pryw. – lasy prywatne, oddz. – oddział leśny, rz. – rzeka.

Phegopteris connectilis – Grąd: w. Turkowa Góra – l. pryw. na E od oddz. 75.

Lycopodium clavatum – Bory sosnowe: oddz. 82; l. pryw. na E od oddz. 106.

Cerastium macrocarpum – Grąd: w. Turkowa Góra – l. pryw. na E od oddz. 75.

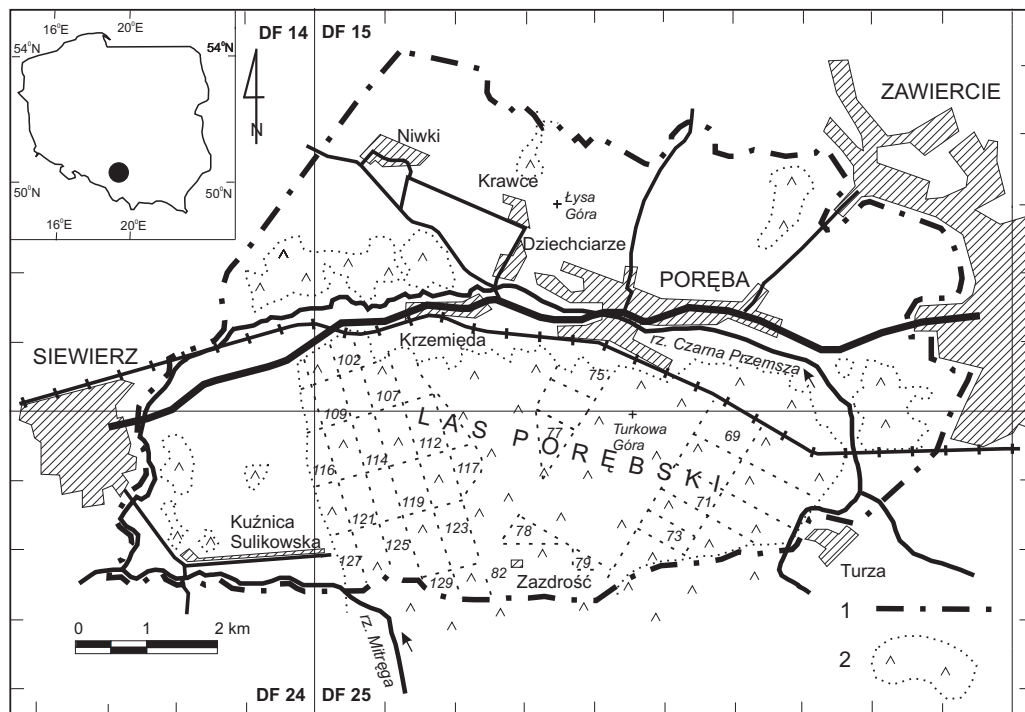
Trollius europaeus – Wilgotne łąki, głównie śródlądne, dość częsty, w wielu miejscach rośnie łąnowo: l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na E od oddz. 106; l. pryw. na E od oddz. 117; na NE od dz. Krawce.

Isopyrum thalictroides – Grądy niskie: oddz. 77; oddz. 78; l. pryw. na NE od oddz. 78.

Actaea spicata – Grądy i fragmenty buczyn: oddz. 75; oddz. 76; oddz. 77; l. pryw. na E od oddz. 76; oddz. 111; oddz. 117.

Anemone ranunculoides – Grąd niski: l. pryw. na NE od oddz. 78.

Ranunculus lingua – Podtopione doły powyrobiskowe: oddz. 76; oddz. 106; oddz. 107.

Ryc. 1. Mapa badanego terenu. 1 – granica terenu badań, 2 – lasy.

Fig. 1. Map of the investigated area. 1 – boundaries of study area, 2 – forests.

Ranunculus cassubicus – Grąd niski: oddz. 78; l. pryw. na NE od oddz. 78.

Thalictrum aquilegifolium – Wilgotne i podmokłe łąki śródleśne: l. pryw. na E od oddz. 78; l. pryw. na N od oddz. 117; oddz. 123; oddz. 124.

T. lucidum – Wilgotne łąki: oddz. 64; oddz. 69; l. pryw. na N od oddz. 78; oddz. 123; oddz. 124; na NE od dz. Krawce; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części i południowo-wschodniego krańca badanego terenu.

Nuphar lutea – Stawy: centrum m. Poręba – staw Poręba I; oczko wodne na N od stawu Poręba II.

Corydalis solida – Zagajnik dębowy: centrum m. Poręba – na W od stawu Poręba I.

Dentaria bulbifera – Grądy i fragmenty buczyn: oddz. 77, l. pryw. na E od oddz. 76.

Helianthemum nummularium subsp. *obscurum* – Fragment murawy kserotermicznej: południowy stok wzgórza na N od zachodniej części m. Poręba.

Drosera rotundifolia – Fragmenty torfowisk: brzegi oczek wodnych w oddz. 69; torfowisko przejściowe w oddz. 123; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Parnassia palustris – Wilgotna łąka śródleśna: l. pryw. na E od oddz. 117.

Aruncus sylvestris – Grąd i łąg jesionowo-olszowy: oddz. 78 – w pobliżu ścieżki; oddz. 106; oddz. 107.

Filipendula vulgaris – Polany śródleśne, łąki i nasyp kolejowy: oddz. 77b; l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na E od oddz. 117; południowa część m. Poręba – na S od stawu Poręba I; na S od dz. Dziechciarze; na NE od dz. Krawce; na N od dz. Niwki; wzgórze na N od zachodniej części m. Poręba; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Rubus saxatilis – Lasy mieszane: oddz. 78; l. pryw. na W od oddz. 73 – skraj polany.

Alchemilla crinita – Łąka świeża: skraj Lasu Porębskiego na S od dz. Dziechciarze; podawany przez NOWAK (1999) z południowego obrzeża badanego terenu.

A. subcrenata – Łąki świeże: dz. Dziechciarze; dz. Krawce; dz. Krzemieda; wzgórze na N od zachodniej części m. Poręba.

Agrimonia procera – Przydroże: na N od dz. Niwki.

Astragalus cicer – Zarośla śródpolne i przydroże: na N od dz. Niwki; oddz. 75.

Daphne mezereum – Lasy liściaste i mieszane: licznie w całym Lesie Porębskim, a szczególnie na terenie w. Turkowa Góra (l. pryw.); podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego obszaru.

Euonymus verrucosus – Grądy: l. pryw. na w. Turkowa Góra; oddz. 76; oddz 78; centrum m. Poręba – zagajnik na W od stawu Poręba I; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Hedera helix – Grądy: okazy kwitnące – 4 w l. pryw. na w. Turkowa Góra; 2 w pobliżu leśniczówki w oddz. 76; 6 w l. pryw. na W od oddz. 73.

Astrantia major – Grądy niskie i łęgi jesionowo-olszowe: l. pryw. na w. Turkowa Góra; oddz. 75; oddz. 76; oddz. 77; oddz. 78; l. pryw. na NW od oddz. 78; oddz. 106; oddz. 107; podawany przez NOWAK (1999) z zachodnich obrzeży badanego terenu.

Hacquetia epipactis – Grądy niskie i łęgi jesionowo-olszowe; występuje dość często, w wielu miejscach dość licznie: oddz. 76; oddz. 77; l. pryw. na w. Turkowa Góra; l. pryw. na E od oddz. 77; oddz. 78; l. pryw. na N od oddz. 78; oddz. 106; oddz. 107; podawany z Lasu Porębskiego przez JĘDRZEJKĘ (1990), ale bez szczegółowej lokalizacji oraz przez KAZNOWSKIEGO (1928) z nieistniejącego obecnie lasu Cerefisko.

Cicuta virosa – Podtopione doły powyrobiskowe: oddz. 76; l. pryw. na E od oddz. 76; oddz. 111.

Silau silaus – Wilgotne łąki: l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na E od oddz. 117; na NE od dz. Krawce.

Peucedanum cervaria – Fragment murawy kserotermicznej: południowe stoki wzgórz na N od zachodniej części m. Poręba.

Lysimachia nemorum – Łęg jesionowo-olszowy: l. pryw. na E od oddz. 77.

Monotropa hypopitys – Las mieszany: l. pryw. na E od oddz. 117.

Oxycoccus palustris – Fragmenty torfowisk: brzegi oczek wodnych w oddz. 69; torfowisko przejściowe w oddz. 123; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Ledum palustre – Fragment sosnowego boru bagiennego: oddz. 70; obrzeże torfowiska przejściowego w oddz. 123; oddz. 130; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Gratiola officinalis – Wilgotna łąka: kompleks łąk na S od szosy Siewierz – Poręba.

Veronica scutellata – Turzycowiska: zachodnia część m. Poręba – pomiędzy domami; na N od m. Kuźnica Sulikowska.

V. teucrium – Fragment murawy kserotermicznej: południowy stok wzgórze na N od zachodniej części m. Poręba.

Lathraea squamaria – Lasy liściaste i mieszane: l. pryw. na w. Turkowa Góra; oddz. 77; oddz. 78; oddz. 117.

Centaurium pulchellum – Ugór, skraj ścieżki leśnej: wzgórze na N od zachodniej części m. Poręba; oddz. 77b.

Gentiana pneumonanthe – Wilgotne łąki śródleśne: oddz. 69; l. pryw. na NE od oddz. 78; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Gentianella ciliata – Fragment murawy kserotermicznej: wzgórze na N od zachodniej części m. Poręba; podawany przez ROSTAŃSKIEGO i in. (1994) z nieużytku pomiędzy zabudowaniami ze wschodniej części m. Poręba oraz przez KAZNOWSKIEGO (1928) z pogranicza Poręby i Zawiercia.

Vinca minor – Zagajnik: dz. Krawce.

Galium odoratum – Grądy i fragmenty buczyn: l. pryw. na w. Turkowa Góra; oddz. 75, oddz. 76; oddz. 77; oddz. 78; oddz. 117.

Sambucus ebulus – Przydroże: oddz. 75.

Valeriana sambucifolia – Łęg wierzbowo-topolowy, podmokła łąka: nad rz. Czarną Przemszą na E od m. Siewierz; oddz. 125; podawany przez NOWAK (1999) z południowych krańców badanego terenu.

Phyteuma spicatum – Łęg jesionowo-olszowy: oddz. 106; oddz. 107; podawany przez NOWAK (1999) z zachodnich obrzeży terenu.

Inula salicina – Wilgotne łąki: l. pryw. na NE od oddz. 78; na E od dz. Krawce; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej i południowej części badanego obszaru.

Achillea pannonica – Murawa psammofilna: skraj lasu sosnowego na SE od m. Siewierz.

Petasites albus – Wilgotna łąka śródleśna, łęg jesionowo-olszowy: l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na W od oddz. 77.

Senecio rivularis – Wilgotna łąka śródleśna: oddz. 77b; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniego obrzeża terenu.

Carlina acaulis – Suche łąki, drogi leśne: oddz. 123; skraj lasu na S od dz. Krzemieda; na N od dz. Niwki.

Serratula tinctoria – Wilgotne łąki: l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na N od oddz. 79; na NE od dz. Krawce; zachodnia część m. Poręba – pomiędzy domami; kompleks łąk na S od szosy Siewierz – Poręba; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniego i wschodniego obrzeża terenu.

Scorzonera humilis – Wilgotne łąki: l. pryw. na NE od oddz. 78; dz. Krawce.

Crepis mollis – Wilgotna łąka śródleśna: l. pryw. na NE od oddz. 78; podawany przez NOWAK (1999) z południowego krańca badanego terenu.

Triglochin palustre – Fragmenty torfowisk: oddz. 69; oddz. 123; kompleks łąk na S od szosy Siewierz – Poręba.

Potamogeton alpinus – Oczko wodne: oddz. 69.

Veratrum lobelianum – Wilgotne łąki śródleśne, a niekiedy także zbiorowiska szuwarowe i otaczające je lasy (grądy niskie i łągi jesionowo-olszowe): oddz. 78; l. pryw. na NE od oddz. 78; oddz. 106; oddz. 123; l. pryw. na W od oddz. 123; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części badanego terenu.

Colchicum autumnale – Wilgotne i świeże łąki: l. pryw. na NE od oddz. 78; południowa część m. Poręba – na S od stawu Poręba I.

Allium ursinum – Grądy niskie i łągi jesionowo-olszowe; w wielu miejscach rośnie łąkowo: oddz. 77; oddz. 78; l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na SE od oddz. 117; centrum m. Poręba – zagajnik na W od stawu Poręba I.

Gagea lutea – Zagajnik dębowy: centrum m. Poręba – na W od stawu Poręba I.

Lilium martagon – Grąd niski: oddz. 78; l. pryw. na NW od oddz. 78.

Polygonatum verticillatum – Grąd: oddz. 78; l. pryw. na E od oddz. 117.

Gladiolus imbricatus – Wilgotne łąki, dość częsty: oddz. 77b; l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na E od oddz. 106, l. pryw. na E od oddz. 117; na NE od dz. Krawce; zachodnia część m. Poręba – pomiędzy domami; dz. Dziechciarze; kompleks łąk na S od szosy Siewierz – Poręba; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej i południowo-wschodniej części terenu.

Iris sibirica – Wilgotne łąki: oddz. 69; oddz. 77b; l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na N od oddz. 79; l. pryw. na E od oddz. 106; l. pryw. na E od oddz. 117; na NE od dz. Krawce; zachodnia część m. Poręba – pomiędzy domami; kompleks łąk na S od szosy Siewierz – Poręba, w pobliżu oddz. 116; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniego krańca badanego terenu.

Juncus bulbosus – Torfowisko przejściowe: oddz. 123.

Eriophorum latifolium – Podmokła łąka śródleśna: l. pryw. na E od oddz. 106.

Isolepis setacea – Brzeg strumienia: na NW od m. Kuźnica Sulikowska.

Eleocharis quinqueflora – Torfowisko przejściowe: oddz. 123.

Rhynchospora alba – Torfowisko przejściowe: oddz. 123.

Carex davalliana – Wilgotne łąki śródleśne i fragmenty torfowisk: oddz. 69; l. pryw. na NE od oddz. 78; torfowisko przejściowe w oddz. 123.

C. × hartmanii – Wilgotne łąki: oddz. 77b; l. pryw. na NE od oddz. 78; l. pryw. na E od oddz. 117; łąki po obu stronach szosy Siewierz – Poręba.

Carex montana – Grądy: l. pryw. na W od oddz. 72 – w pobliżu nasypu dawnej Kolejki Coglowskiej.
C. tomentosa – Łąki świeże i wilgotne: l. pryw. na NE od oddz. 78; na N od dz. Niwki; wzgórze na N od zachodniej części m. Poręba.

C. pilosa – Grądy, często w dużych płatach: oddz. 76; l. pryw. na w. Turkowa Góra; l. pryw. na W od oddz. 72.

C. pseudocyperus – Podtopione doły powyrobowiskowe: oddz.76.

C. distans – Wilgotna łąka: w. Łysa Góra.

C. hostiana – Wilgotne łąki śródlądne i fragmenty torfowisk: torfowisko przejściowe w oddz. 123; l. pryw. na NE od oddz. 78.

Dactylorhiza fuchsii – Grądy niskie i łągi jesionowo-olszowe: l. pryw. na N od oddz. 78; oddz. 78; l. pryw. na W od oddz. 72; oddz. 106; oddz. 107.

Gymnadenia conopsea subsp. *conopsea* – Wilgotna łąka: północny kraniec Lasu Porębskiego na S od dz. Dziechciarze.

Platanthera bifolia – Wilgotna łąka i przyległy las mieszany: l. pryw. na E od oddz. 77 – w pobliżu nasypu dawnej Kolejki Coglowskiej.

Epipactis atrorubens – Pobocze ścieżek leśnych w borach sosnowych: pomiędzy oddz. 123 i 128; oddz. 123; pomiędzy oddz. 123 i 124 oraz oddz. 124 i 129; podawany przez NOWAK (1999) z południowych krańców badanego terenu.

E. palustris – Wilgotne łąki śródlądne: oddz. 69; oddz. 70; l. pryw. na E od oddz. 117; podawany przez NOWAK (1999) z zachodniej części terenu.

Listera ovata – Lasy liściaste i mieszane: lasy pryw. na w. Turkowa Góra; oddz. 69; oddz. 70; l. pryw. na N od oddz. 78; oddz.117; oddz.118; oddz. 119; podawana przez NOWAK (1999) z zachodniego obrzeża terenu.

Neottia nidus-avis – Grądy i lasy mieszane: l. pryw. na w. Turkowa Góra; oddz. 77; oddz. 78.

Malaxis monophyllos – Łęg jesionowo-olszowy: l. pryw. na E od oddz. 76; podawany przez BERNACKIEGO i in. (1991) oraz NOWAK (1999) z południowej części badanego terenu.

Corallorhiza trifida – Las mieszany: l. pryw. na E od oddz. 117.

Calla palustris – Podtopione doły powyrobowiskowe: oddz. 76; oddz.77; oddz. 111.

Sperganium minimum – Zarastający staw: oddz. 70, przy drodze.

Spośród wymienionych powyżej 90 gatunków, 8 taksonów znajduje się na „czerwonej liście” (ZARZYCKI & SZELAG 1992). Dwa z nich (*Drosera rotundifolia* i *Malaxis monophyllos*) należą do kategorii „rzadkie”, a 6 (*Carex davalliana*, *Corallorhiza trifida*, *Dactylorhiza fuchsii*, *Epipactis palustris*, *Gentiana pneumonanthe* i *Iris sibirica*) reprezentuje kategorię „narażone”. Na szczególną uwagę zasługują także: *Carex distans*, *C. hostiana*, *C. tomentosa*, *C. pilosa*, *Cerastium macrocarpum*, *Gratiola officinalis*, *Hacquetia epipactis*, *Isolepis setacea* i *Ranunculus cassubicus*. Na liście znajduje się 27 gatunków objętych ochroną prawną oraz 10 roślin reprezentujących element górski we florze niżu.

LITERATURA

- BERNACKI L., BABCZYŃSKA-SENDEK B., TOKARSKA-GUZIK B. & SOBIEJAJSKA J. 1991. Nowe stanowiska *Malaxis monophyllos* (L.) Schwartz na Wyżynie Śląskiej i terenach sąsiednich. – Acta Biol. Sil. 13(36): 43–55.
- BERNACKI L. & NOWAK T. 1994. Materiały do rozmieszczenia i poznania zasobów chronionych gatunków roślin naczyniowych w centralnej części Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej. – Acta Biol. Sil. 25(42): 24–42.

- CELIŃSKI F., LUDERA F., ROSTAŃSKI K. & WIKA S. 1974–1975. Nowe stanowiska rzadkich roślin naczyniowych na Górnym Śląsku i terenach przyległych. Cz. I i II. – Zesz. Przym. Opol. Tow. Przyj. Nauk **14–15**: 11–31.
- GILEWSKA S. 1972. Wyżyny Śląsko-Małopolskie. – W: M. KLIMASZEWSKI (red.), Geomorfologia Polski. **1**, ss. 232–339. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- JĘDRZEJKO K. 1990. Mchy (*Bryopsida*) Górnos Śląskiego Okręgu Przemysłowego i Leśnego Pasa Ochronnego wobec antropopresji. *Prace i Studia*. **39**, ss. 264. PAN, Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska, Komitet Inżynierii Środowiska, Wrocław.
- KAZNOWSKI K. 1928. Rośliny naczyniowe okolic Zawiercia. – Spraw. Komis. Fizjogr. Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków **62**: 185–207.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland – a checklist. – *Polish Bot. Stud. Guideb. Ser.* **15**: 1–303.
- NOWAK T. 1999. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych na terenie wschodniej części Garbu Tarnogórskiego (Wyżyna Śląska). *Materiały Opracowania, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska*. **2**, ss. 103. Katowice.
- ROSTAŃSKI K., BERNACKI L. & GUCWA E. 1994. Nowe stanowiska goryczek *Gentiana* L. i goryczuszek *Gentianella* Moench ze wschodniej części województwa katowickiego. – *Acta Biol. Sil.* **25**(42): 20–23.
- SZAFER W., KULCZYŃSKI S. & PAWŁOWSKI B. 1986. *Rośliny polskie*. Wyd. 5. ss. xxxi + 1019. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH (red.), *Lista roślin zagrożonych w Polsce*. Wyd. 2. ss. 87–98. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.

SUMMARY

In the vicinity of Poręba near Zawiercie in north-eastern part of the Silesian Upland (S Poland), between 1997 and 1999, 90 rare, protected and interesting vascular plant species were recorded. In the study area there are many natural and seminatural sites, such as: a big forest complex, calcareous hills and mid-forest meadows with the great number of rare plant species. A characteristic feature for this region is also the presence of many wet and moist sites.

8 species are placed on the “red list” of Polish flora – 2 of them (*Drosera rotundifolia*, *Malaxis monophyllos*) are „rare” and 6 (*Carex davalliana*, *Corallorhiza trifida*, *Dactylorhiza fuchsii*, *Epipactis palustris*, *Gentiana pneumonanthe*, *Iris sibirica*) are “vulnerable”. 9 species (*Carex distans*, *C. hostiana*, *C. tomentosa*, *C. pilosa*, *Cerastium macrocarpum*, *Gratiola officinalis*, *Hacquetia epipactis*, *Isolepis setacea*, *Ranunculus cassubicus*) are worthy of special notice. On the list there are also 27 species under the law protection and 10 species representing a mountain element in the vascular flora of the Polish lowland.

Przyjęto do druku: 14.06.2002 r.